

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ

[Ἀναδημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω ἄρθρον τοῦ κ. Εὐδ. Σκόθου ἐκ τῆς «Ναυτεμπορικῆς» (Τρίτη 30-8-1960), ὡς καὶ τὴν ἀπάντησιν εἰς αὐτὸ τοῦ κ. Στρ. Κ. Παπαϊωάννου. Τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Σκόθου θέτει ὄντως θετικὰ καὶ βασικὰ ἐρωτήματα καὶ ὑπομνησκει τὰ καθήκοντα τῶν Σχολῶν τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως. Ὁ κ. Παπαϊωάννου, ὡς τ. Κοσμητῶρ τῆς Σχολῆς, ἐπίσης μὲ τὴν αὐτὴν θετικότητα, ὑπομνησκει εἰς τὸν ἐν λόγῳ ἀρθρογράφον ὅτι ἡ Βιομηχανικὴ Σχολὴ ἐξεπλήρωσε πλήρως τὸ χρέος τῆς ὡς πνευματικῷ ἰδρύματι. Μὲ τὴν αὐτὴν θετικότητα ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν δικαίαν ὑπερηφάνειαν, τονίζομεν, τοῦ δημιουργοῦ, ὄδηγοῦ καὶ συμπαροαστάτου εἰς πᾶσαν ὥραίαν ὑπὲρ τῆς Χώρας μας προσπάθειαν.

Σ. Σ.

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΣΚΟΘΟΥ

Ὁρθῶς, ὀρθότατα ὁ ἐξοχώτατος πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κ. Καραμανλῆς ὡς καὶ ὁ ἀξιότιμος ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Βογιατζῆς ἔθεσαν ἐπὶ τάπητος τὸ θέμα τῆς οἰκονομικῆς ἐκπαιδεύσεως (*).

Ὁρθῶς, ἐπαναλαμβάνομεν καὶ εἶναι ἄξιος τῶν θερμότερων συγχαρητηρίων ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἡ ἀνωτάτη οἰκονομικὴ μας ἐκπαίδευσις ἀναμφιβόλως νοσεῖ, ἐνῶ τὰ οἰκονομικὰ θέματα καὶ διεθνῶς, ἀλλ' ἰδιαιτέρως διὰ τὸν ὑποανεπτυγμένον τόπον μας, κατέστησαν βασικὰ. Ὅλη ἡ πολιτικὴ, κοινωνικὴ καὶ διοικητικὴ ζωὴ ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων, τῶν ὁποίων ἡ λύσις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ πρακτικὴν ἀντιμετώπισίν των. Οἱ καιροί, λοιπόν, οὐ μενετοί.

Ἐπωφελοῦμαι ἐπομένως τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ διακηρύξω ὅτι τὰ ἀνώτατα πνευματικὰ μας ἰδρύματα, ἥτοι τὸ Τμῆμα Πολιτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἡ Σχολὴ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, ἡ Πάντειος Σχολὴ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ αἱ Ἀνώταται Βιομηχανικαὶ Σχολαὶ Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης, ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι περιορισμένα μέσα εἰς τοὺς τοίχους των ἰδρύματα, ἀλλὰ πρέπει νὰ καταστῶσιν ἐστία διαφωτίζουσαι τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ Κράτος ἐπὶ τῶν βασικῶν προβλημάτων τῆς χώρας. Πρέπει ἐπιτέλους, ν' ἀντιληφθοῦν οἱ κ.κ. Καθηγηταὶ ὅτι δὲν εἶναι δάσκαλοι ἀναμηρυκάζοντες κατ' ἔτος τὴν αὐτὴν ὕλην, ἀλλ' οὐσιώδεις παράγοντες

(*) Σ.Σ. Ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς τὸ θέμα τῆς ἰδρύσεως Οἰκονομολογικῆς Σχολῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ Οἰκονομικοῦ Τμήματος τῆς Α.Σ.Ο. & Ε.Ε.

πνευματικῆς κινήσεως, καθοδηγηταὶ τοῦ λαοῦ, πολύτιμοι σύμβουλοι τῆς Κυβερνήσεως, ὅταν μάλιστα ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς εὐρίσκεται τόσον ρέκτης Πρόεδρος.

Θέτω λοιπὸν ὑπ' ὄψιν του, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ ἁρμοδίου καὶ ἀρίστου ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ὡς καὶ τῶν ἄλλων λαμπρῶν συνεργατῶν του, τῶν ὑπουργῶν Συντονισμοῦ, Οἰκονομικῶν, Βιομηχανίας, Ἐμπορίου, Γεωργίας, Ἐργασίας, θέματα τὰ ὅποια ἔπρεπε ἤδη νὰ εἶχον μελετηθῆ ἀπὸ τὰ ἀνώτατα οἰκονομικὰ ἰδρύματα καὶ νὰ εἶχον προβληθῆ δημοσίᾳ εἰς συζήτησιν μετὰ τῶν ἁρμοδίων ἐπιστημόνων καὶ οἰκονομικῶν κύκλων, διότι ἐπιβάλλεται ἡ ἀνταλλαγή τῶν ἀπόψεων τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Πείρας, διότι πᾶσα λύσις στηριζομένη ἀσφαλῶς ἐπ' αὐτῶν τῶν δύο, δύναται νὰ εἶναι ἐπωφελῆς διὰ τὸ σύνολον.

Ἴδου λοιπὸν τὰ προτεινόμενα βασικὰ θέματα καὶ ἐρωτῶμεν τί ἐπράξαμεν ἢ ἐπὶ τέλους τί δύναται εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνῃ :

- 1) Προγραμματισμός : Θεωρητικὴ ἐξέτασις, πρακτικὰ ὑποδείξεις.
- 2) Τὸ πρόβλημα τοῦ ἐπιτοκίου ὡς βασικοῦ διὰ τὴν οἰκονομικὴν μας ἐξόρμησιν.
- 3) Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ὑπαίθρου.
- 4) Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἀγορὰ καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος.
- 5) Τὸ πρόβλημα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν.
- 6) Τὰ ἐξαγώγιμα ἑλληνικὰ προϊόντα.
- 7) Τὸ ἐνοικιοστάσιον καὶ αἱ οἰκονομικαί, δημοσιονομικαί, κοινωνικαὶ καὶ τουριστικαὶ του ἐπιπτώσεις.
- 8) Τὸ Ἑλληνικὸν Λογιστικὸν σχέδιον, ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ χρηματοδότησις τῶν ἐπιχειρήσεων.
- 9) Ἡ ἐκβιομηχανίσις τῆς Χώρας.
- 10) Τὸ πρόβλημα τοῦ ὑπεδάφους.

Ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Σμπάρουνης ἀπεκάλυψεν ὅτι δὲν γίνονται τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ Νόμου μαθήματα εἰς τὰς Οἰκονομικὰς μας Σχολὰς. Συνυπεύθυνοι καὶ αἱ Σχολαὶ καὶ ἡ ἐποπτεύουσα Ἀρχή.

Ὁ ἴδιος ἀπεκάλυψεν ὅτι πολλοὶ Καθηγηταὶ εἰσπράττουν ἀνελλιπῶς τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς τὰς ἀποδοχὰς των, ἀλλ' οὐδεμίαν μετὰ τὸν διορισμὸν των ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν ἐμφανίζουν οὐδὲ αὐτὰς τὰς παραδόσεις των δημοσιεύουν.

Καιρὸς εἶναι μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, νὰ «βγοῦν ἀπὸ τὸ καβούκι» των οἱ κ.κ. Καθηγηταὶ καὶ ν' ἀπασχοληθοῦν, ὡς πνευματικὴ ἡγεσία μὲ τὰ προβλήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ νὰ βοηθήσουν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν καλύτεραν των ἐπίλυσιν. Ἄρκοῦν οἱ μανδαρῖνοι τῶν ὑπουργείων. Δὲν πρέπει νὰ προστεθοῦν εἰς αὐτοὺς οἱ μανδαρῖνοι τῆς ἐκπαίδευσως. Ὁ λαὸς σέβεται, ἐκτιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ μόνον ὅσους εὐρίσκονται εἰς τὸ πλευρόν του. Καὶ περισσότερον παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ τοῦ παρασταθοῦν οἱ πνευματικοὶ του ἡγέται.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ(*)

Πολύ αξιόλογον τὸ ἄρθρον τοῦ διακεκριμένου συνεργάτου Σας κ. Εὐαγγέλου Σκόθου περὶ τῶν ζητημάτων τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρέους τῶν ἀνωτάτων οικονομικῶν σχολῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων δυνάμει, βεβαίως, τοῦ Νόμου ἀλλὰ προπαντὸς δυνάμει τῆς πρωτοποριακῆς δραστηριότητός της ἔχει ἐνταχθῆ καὶ ἡ Ἀνωτάτη Βιομηχανικὴ Σχολή, ἡ ὁποία ὄχι μόνον ἀνεδείχθη ὡς Σχολὴ ἀλλὰ καὶ ὡς ἐλεύθερον πνευματικὸν κέντρον ἀκτινοβολοῦν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ἐντός, φυσικά, τῶν πλαισίων τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Σχολῆς. Εἶμαι συνεπῶς, ὑποχρεωμένος, προκαλούμενος ἄλλως τε καὶ παρ' οὐτοῦ καὶ παρὰ τῆς τόσο ἀγαπητῆς «Ναυτεμπορικῆς».

— 1 —

Ἡ Σχολὴ δὲν περιορίσθη εἰς τὴν στενὴν σχολικὴν ἐργασίαν. Εἶναι ὑπερήφανος διότι, παρὰ τὴν ἔλλειψιν οικονομικῶν μέσων — μέχρι σήμερον ἀπὸ τοῦ 1948 ἔχει τύχει ἐνισχύσεως ἀπὸ τὸ Κράτος MONON 1.200.000 περίπου σημερινῶν δραχμῶν — *ἀνέπτυξε δραστηριότητα ἐξωσχολικὴν*, ἡ ὁποία τόσοσὺν δικαίως ἔχει ἐκτιμηθῆ παρ' ὄλων. Ἡ δρᾶσις της ἐμφαίνεται ἐκ τῶν κάτωθι συνοπτικῶς σημειουμένων :

α) Ἐκ τῶν 8000 περίπου σελίδων τοῦ ἐπιστημονικοῦ της ὄργανου «ΣΠΟΥ·ΔΑΙ», τοῦ τιμῶντος τὴν ἑλληνικὴν οικονομικοδιοικητικὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιστήμην, ὡς καὶ ἐκ τῶν 3000 περίπου σελίδων τοῦ τόσοσὺν διαφωτιστικοῦ της ὄργανου «NEA τῆς Α.Β.Σ.», β) ἀπὸ τὰς 2200 περίπου σελίδας 8 ἐπιστημονικῶν ἐπετηρίδων της, γ) ἀπὸ τὰς ὑπὲρ 220 περίπου διαλέξεις της ἐντός μιᾶς δεκαετίας διαπρεπῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐπιστημόνων καὶ πολιτικῶν, δ) ἐκ τῶν «Δημοσίων Συζητήσεων» καὶ «Εἰδικῶν Δεκαημέρων» (Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης, Τὰ Ἑλληνικὰ Καπνά, ἡ Βιομηχανία Τουρισμοῦ, τὸ Πορθμεῖον Ἑλλάδος — Ἰταλίας, αἱ Κοινωνικαὶ Σπουδαὶ κ.τ.λ.), ἐκ δημοσίων δηλονότι *συζητήσεων* ἐπιστημόνων καὶ ἐνδιαφερομένων οικονομικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων, κατὰ τὰς ὁποίας ἐλευθέρως ἐξητάσθησαν ζέοντα προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ ὄχι εἰς ἄλλο κλειστὸν ἐνώπιον δῆθεν ἀρμοδίων καὶ ε) ἀπὸ ὑπὲρ τὰς 20.000 σελίδας 127 ἐπιστημονικῶν καὶ διαφωτιστικῶν πρωτοτύπων ἢ ἐκ μεταφράσεως βιβλίων καὶ μονογραφιῶν ἐπὶ θεμάτων κοινωνιολογικῶν, οικονομικῶν, διοικητικῶν, ὀργανωτικῶν, τουριστικῶν, ναυτιλιακῶν, στατιστικῶν, λογιστικῶν, προγραμματισμοῦ κ.τ.λ. Ἡ Σχολὴ μας ἀπέβη — εἰς βᾶρος τῶν ἀμοιβῶν τῶν Καθηγητῶν κατὰ τὴν περίοδον 1948, 1959 — εἰς τῶν μεγαλυτέρων — ἂν ὄχι ὁ μεγαλύτερος — Ἐκδοτικῶν Ὀργανισμῶν τῆς χώρας μας, τόσοσὺν ἀξιοθρηνητῶς πτωχῆς εἰς ἐκδοτικὴν ἐπίδοσιν.

(*) Ὡς πληροφοροῦμεθα ἡ «Ναυτεμπορικὴ» ἀπηθύνθη καὶ εἰς ἄλλους Καθηγητάς, Προέδρους Ἐπιμελητηρίων καὶ Ὀργανώσεων λόγῳ τῆς σπουδαιότητος τοῦ θέματος.

Ἐξαιρετικῆς Ἑθνικῆς σημασίας εἶναι τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον θέτει ὁ ἀξιοτίμος Συνεργάτης Σας κ. Εὐ. Σκόθος σχετικῶς μὲ τὴν ἀνάγκην ὅπως αἱ Σχολαὶ καὶ τὰ στελέχη των ἀσχοληθοῦν μὲ τὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ τόπου. Ἀναγράφει 10 θέματα τὸν ἀριθμὸν, ἐνῶ θὰ ἠδύναντο ν' ἀναφερθῶσι περισσότερα καὶ ἰδίᾳ τὸ πρόβλημα τῆς ὑποαπασχολήσεως, τῆς οἰκονομικῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως, τῆς τουριστικῆς, τῆς ναυτιλίας καὶ ἰδίᾳ τῆς μετατροπῆς τοῦ Πειραιῶς εἰς διεθνὲς ναυτιλιακὸν κέντρον, δι' ἐγκαταστάσεως εἰς αὐτὸν τῶν ἑλληνικῶν *εφοπλιστικῶν* γραφείων τοῦ ἐξωτερικοῦ κ.τ.λ.

Πάντως ἡ Σχολὴ ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος τῆς καὶ κακῶς δὲν ἐξαιρεται τὸ γεγονὸς τοῦτο. Ἡ Σχολὴ καὶ διὰ διαλέξεων καὶ διὰ Δημοσίων Συζητήσεων, ὡς καὶ διὰ ποικίλων δημοσιευμάτων, ἀπησχολήθη μὲ ΤΙΝΑ ἐκ τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ κ. Σκόθου θεμάτων, διότι μὲ ΟΛΑ ἦτο ἀδύνατον ἢ ἦτο ἀναρμοδία.

α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ. Ἡ Σχολὴ εἶχε δηλώσει ἐπισήμως τῷ 1957 ὅτι θὰ ὠργάνωνε «Δεκαήμερον Δημοσίας Συζητήσεως». Δὲν ἐπραγματοποίησε τοῦτο διότι ὀρθῶς ἡ Κυβέρνησις συνέστησε μεγάλην «Ἐπιτροπὴν Προγραμματισμοῦ» καὶ φυσικὰ ἐθεωρήθη ὅτι θὰ ἦτο ἀπρεπὲς νὰ παρεμβληθῆ καὶ δὴ ἀπρόσκλητος! Πάντως ἀπὸ τὸ προπαρελθὸν ἔτος συνέστησε παρὰ τῷ «Γραφείῳ Ἐρευνῶν» εἰδικὸν «Τμῆμα Οἰκονομικοῦ Προγραμματισμοῦ», τὸ ὁποῖον ὠργάνωσε σειρὰν διαλέξεων, μαθημάτων καὶ συζητήσεων ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς γραμμικῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως καὶ τοῦ σχετικοῦ συστήματος *Δεόντιεφ*, τοῦ ἐφαρμοσθέντος ἐν Ἀμερικῇ, Ρωσίᾳ καὶ ἄλλαις χώραις, ἀπὸ τινων δὲ ἡμερῶν ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν τόμον ἐκ 384 σελίδων σχετικὸν μὲ τὴν μέθοδον αὐτὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως, διὰ τὸν ὁποῖον δικαίως εἶναι ὑπερήφανος ἡ Σχολή. Παραλλήλως ἐδημοσίευσεν τὸ παγκοσμίου φήμης βιβλίον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Α. Παπανδρέου, ὅπου ἐκτίθενται αἱ ἐντελῶς νεώτεραι ἀπόψεις τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης. Ἡ Σχολὴ ἐπομένως προσέφερε, μὲ τὰ πενιχρὰ οἰκονομικά της μέσα, εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους πολιτικούς, ἐπιστήμονας, καὶ οἰκονομικοὺς παράγοντας τὴν δυνατότητα τῆς μελέτης τοῦ θέματος τοῦ προγραμματισμοῦ μὲ τὰς συγχρόνους ἀντιλήψεις τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης. Τί ἄλλο νὰ πράξῃ; *Φυσικὰ ἐξέρεχεται τῶν πλαισίων τῆς ἀρμοδιότητός της καὶ τῶν δυνατοτήτων της ἢ κατάρτισις Προγράμματος διὰ τὴν Χώραν. Τοῦτο εἶναι ἔργον τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ ὄχι τῶν Σχολῶν.*

β) ΕΠΙΤΟΚΙΟΝ. Τὸ βασικὸν τοῦτο θέμα δὲν ἀπησχόλησε, πράγματι, τὴν Σχολήν, παρότι παραπάντων ἀνομολογεῖται ὅτι οἱ ὅροι τοῦ δανεισμοῦ κεφαλαίων—ὄχι μόνον τοῦ ἐπιτοκίου—ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ ἰδίᾳ τῶν βιομηχανικῶν, καθιστοῦν προβληματικὴν τὴν ἀνάπτυξιν των. Ἀπὸ τοῦ 1952, ὁπότε ἤμην Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου, ἀνέπτυξα τὰς ἀπόψεις μου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀλλὰ συνήνητσα πλήρη ἀντίδρασιν ἐντοπίων καὶ ξένων, ὥστε ἡ συζήτησις ἐν τῇ Σχολῇ θ' ἀπετέλει βόμβαν εἰς βάρος της. Δὲν ἦτο δυνατόν, ἐπομένως, ἄλλως γενέσθαι, εἰμὴ ἡ Σχολὴ νὰ σιωπήσῃ. Ἄλλοι Ὄργανισμοὶ καὶ Σχολαὶ εἶναι ἀρμοδιώτεροι.

γ) Η ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΙΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ. Θέμα, αναντιρρήτως, εξόχου έθνικῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν ὄλως ἰδιαζόντως ἔτόνισα εἰς ὁμιλίαν μου εἰς τὴν «Σχολὴν Ξεναγῶν», δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 37 τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «ΝΕΑ τῆς Α.Β.Σ.» (σελ. 13 καὶ ἐπ.). Τὸ ἐν λόγῳ θέμα, ἐλπίζω, ὅτι θ' ἀπασχολήσῃ ἐφέτος τὸ «Κέντρον Κοινωνικῶν Σπουδῶν» τῆς Σχολῆς. Ἐπιθυμῶ ἐπίσης νὰ παραπέμψω πάντα ἐνδιαφερόμενον εἰς τὴν ὁμιλίαν μου κατὰ τὸ 1958 ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ «Διεθοῦς Δημογραφικοῦ Σεμιναρίου», τοῦ ὄργανωθέντος παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας (ὄρα σελ. 68 τοῦ Γ' τόμου τῆς «Ἐπετηρίδος τοῦ Κέντρου Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας» (1958). Πάντως τὸ θέμα εἶναι τόσο σοβαρὸν, ὥστε περὶ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ γίνῃ γενικὴ τοῦ Ἔθνους κινητοποίησις, ἴσως μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος. Ἡ Σχολή, ἐν πάσῃ περιπτώσει, προσεπάθησε νὰ κινητοποιήσῃ τοὺς σπουδαστὰς καὶ πτυχιούχους τῆς πρὸς μελέτην τῶν προβλημάτων τῶν Κοινοτήτων καὶ Τουριστικῶν περιοχῶν καὶ ἐδημοσίευσεν ἤδη λαμπρὰς ἐργασίας.

δ) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ. Ἡ Σχολή ὠργάνωσε «Δεκαήμερον Συζητήσεων», διὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα, τὰς ὁποίας περιέλαβεν εἰς τόμον 500 περίπου σελίδων, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ χρησιμοποιοῦσθαι φράσιν ἐλεκτοῦ ξένου ἐπιστήμονος, γνωρίζοντος τὴν ἑλληνικὴν, ἀποτελεῖ «κόσμημα διὰ τὴν σχετικὴν διεθνή βιβλιογραφίαν καὶ πολύτιμον στοιχεῖον τοῦ Ὁργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Συνεργασίας». Ἡ Σχολή, ἐπομένως, ἐξεπλήρωσε πλήρως τὸ καθήκον τῆς.

ε) ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ. Ἡ Σχολή, μετὰ πρότασιν τοῦ φίλου τῆς μεγαλεμπόρου κ. Καράκωστα, εἶχεν ἀναγγεῖλει τὴν ὀργάνωσιν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος σχετικῆς «Ἐβδομάδος Εἰσηγήσεων καὶ Συζητήσεων». Δὲν ἠδυνήθη νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν τῆς καὶ λόγῳ τῆς ἀσθενείας μου καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἑταλαιπωρήθη κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἀντὶ ἐνισχύσεως καὶ ἐπιβραβεύσεως τῶν τόσων κόπων τῆς νὰ αἰσθανθῇ βαθεῖαν ἀπογοήτευσιν ἢ ὁποία, πιθανὸν καὶ νὰ μειώσῃ εἰς τὸ μέλλον τὴν δραστηριότητά τῆς. Σοφὴ λαϊκὴ παροιμία λέγει: «Στὸν τόπο μας τὸ πανηγύρι τὸ πολὺ τρεῖς μέρες κρατεῖ». Παράδοσις, ἄλλως τε τῆς Φυλῆς μας εἶναι ἡ ἀχαριστία ἢ καὶ ἡ ἐξόντωσις τῶν ἀνθρώπων πού δημιουργοῦν καὶ ἡ καταστροφή τοῦ ἔργου των.

στ) ΕΖΑΓΩΓΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ. Ἡ Σχολή ἔχει ὀργανώσει μίαν «Ἐβδομάδα Καπνοῦ», εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον εἰδικοί τεχνικοί καὶ οἰκονομικοὶ ἐπιστήμονες, ὡς καὶ διακεκριμένοι πολιτικοί. Δυστυχῶς ἡ Σχολή δὲν ἐδημοσίευσεν τὰς σχετικὰς εἰσηγήσεις καὶ συζητήσεις. Ὄταν ἐγένοντο, ἡ Σχολή δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ οὐδὲ τὸ τέταρτον τῶν ἀμοιβῶν τῶν Καθηγητῶν τῆς!

ζ) ΕΝΟΙΚΙΟΣΤΑΣΙΟΝ. Τὸ θέμα, παρὰ τὰς τόσας ἐνδιαφερούσας ἐπιπτώσεις του δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Σχολῆς. Ἡ ἀπασχόλησίς τῆς μὲ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἔθεωρεῖτο «πολυπραγμοσύνη». Θεωρεῖται ἀκόμη πολυπραγμοσύνη (!) ἀπὸ στενοκεφάλους καὶ ἀνοήτους ἢ ἀπασχόλησίς τῆς μὲ τὰ προβλήματα τῆς «τουριστικῆς βιομηχανίας» καὶ τῆς «ναυτιλίας», ἀντὶ νὰ χειροκρο-

τοῦνται τὰ «Κέντρα Τουριστικῆς καὶ Ναυτιλιακῆς Ἐκπαιδεύσεως», ὡς καὶ ἡ «Σχολὴ Ξεναγῶν» ὡς ἔργα ἐθνικῆς σημασίας, τῷ ὄντι, ἀπίστευτον ἀλλὰ δυστυχῶς ἀληθές.

η) ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ. Ἡ Σχολὴ ὠργάνωσε διαλέξεις καὶ συζητήσεις, μετέφρασε καὶ ἐξέδωκε τὸ περίφημον Γαλλικὸν «Γενικὸν Λογιστικὸν Πλᾶνον», ὡς καὶ τὸ Αὐστραλιανόν, ἔχει δὲ ἔτοιμον τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἑλβετικοῦ καὶ τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ Σχεδίου, χάρις εἰς τὸ πολύτιμον ἐνδιαφέρον τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ΟΧΟΑ κ. Σπ. Βασιλείου. Ἡ Σχολὴ ἐπίσης ἱδρυσεν Ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην τοῦ Ἑλληνικοῦ Λογιστικοῦ Σχεδίου ὑπὸ τὴν προεδρίαν μου καὶ με εἰσηγητὰς τοὺς κ.κ. Σ. Βασιλείου, Σ. Λιζάρδον, Γ. Νέζην καὶ Δ. Παπαδημητρίου. *Ἡ Ἐπιτροπὴ προσφέρει οὖσα ΔΩΡΕΑΝ τὰς ὑπηρεσίας της—ἡ Γαλλία ἐδαπάνησε ἑκατομμύρια φράγκα—δὲν ἠδυνήθη νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον της, οὐχὶ βεβαίως ἐξ εὐθύνης της. Ἀξίζει νὰ ξετασθῇ κάποτε διατὶ δὲν συνεπλήρωσε τὴν ἀποστολὴν της, τὴν ὁποίαν με τόσο ἐνθουσιασμόν ἀνέλαβε.*

θ) ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ. Τὸ θέμα εἶναι κατ' ἐξοχὴν τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Σχολῆς, ἡ ὁποία ἠρέκθη νὰ ὀργανώσῃ μόνον σχετικὰς διαλέξεις διαπρεπῶν, πράγματι, ὁμιλητῶν. Ἀλλὰ συνήντησε ἀπροσδοκίτους ἀντιδράσεις, ὅτι π.χ. στρέφεται κατὰ τῆς γεωργίας (!), ὅτι ἐξυπηρετεῖ καταπιταλιστικὰ συμφέροντα (!), ὅτι λαμβάνει θέσεις κατὰ τῶν ἐργοδοτῶν (!), ὅτι διαπνέεται ἀπὸ πνεῦμα ἀντιαμερικανικόν (!), ὅτι τελεῖ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν κουκούδων ὑποστηρικτῶν τῆς θεωρίας «τῆς βαρειᾶς βιομηχανίας», ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς Χώρας προπαρασκευάζει νέα Δεκεμβριανά, ὅτι εἴμεθα ὄργανα τοῦ Συνδέσμου τῶν Βιομηχάνων, ὅτι... δηλαδή ὅ,τι εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῇ ἀπὸ ἀνοήτους, ἀπὸ ἀρνητὰς, ἀπὸ συκοφάντας... εἰς μίαν Χώραν πνευματικῶς καὶ οἰκονομικῶς ὑποαναπτυγμένην, εἰς μίαν Χώραν «πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς παραγμένην» ὕστερ' ἀπὸ τὸν κλονισμόν ἐνὸς πολέμου, μιᾶς κατοχῆς καὶ ἐνὸς ἐμφυλίου σπαραγμοῦ... .

ι) ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΥΠΕΔΑΦΟΥΣ. Μετὰ τὸ θέμα αὐτὸ δὲν ἀπασχολήθη ἡ Σχολὴ. Ἄλλοι εἶναι ἀρμόδιοι, ἀλλ' ἀξίζει νὰ ξαρθῇ ἐδῶ ὅτι διὰ πρώτην φοράν ἐδιδάχθη τὸ μάθημα τῆς «Μεταλλευτικῆς Οἰκονομίας, Νομοθεσίας καὶ Πολιτικῆς» ὑπὸ διακεκριμένου ἐπιστήμονος, ὡς ὁ κ. Γ. Ζυνόπουλος, τ. Γεν. Διευθυντῆς τῶν Μεταλλείων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Ὁ Συνεργάτης Σας κ. Εὐ. Σκόθος, στρεφόμενος contra omnes, συμπεριλαμβάνει ὅλως ἀδίκως καὶ τὴν Σχολὴν μας καὶ συνεπῶς εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸν πληροφωρῶ : α) ὅτι οἱ Καθηγηταὶ εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Σχολὴν *πληρώνονται καθ' ὥραν πραγματοποιουμένης διδασκαλίας* καὶ ὄχι ἐπὶ μισθῷ. Βεβαίως ἡ ἐκτέλεσις καθήκοντος εἶναι πρωτίστως ἔργον συνειδήσεως, ἀλλὰ τὸ ἀκολουθούμενον ὑπὸ τῆς Σχολῆς σύστημα ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ πραγματοποιοῦνται τὰ 93 % τουλάχιστον τῶν προγραμματιζομένων ὥρῶν διδασκαλίας,

β) ἅπαντες σχεδὸν οἱ Καθηγηταὶ οἱ διδάσκοντες εἰς τὴν Σχολὴν καὶ τὰ νεοσύστατα «Κέντρα Εἰδικῆς Ἐκπαιδεύσεως» (Ὁργανώσεως καὶ Διοικήσεως, Κοινωνικῶν Σπουδῶν, Στατιστικῆς, Ναυτιλιακῶν Σπουδῶν, Τουρισμοῦ) ἔχουν ἐκδώσει τὰς παραδόσεις των. Ὁ κ. Σκόθος παρακαλεῖται νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν κυκλοφοροῦσαν «Διοικητικὴν Ἐπετηρίδα» τῆς Σχολῆς διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τῶν Διδασκόντων καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴν των δρᾶσιν, διότι οὐδεὶς ἠρνήθη ποτὲ ἢ ἐσχολίασε τὸ Ἀκαδημαϊκὸν των ἦθος, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ λαμπρότερον δίδαγμα διὰ τοὺς νέους καὶ

γ) ὅτι οἱ Καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς δὲν εἶναι μόνιμοι διὰ νὰ ἐφησυχάζουν ἅμα τῷ διορισμῷ των καὶ νὰ εἰσπράττουν τὴν πρώτην ἐκάστου μηνὸς τὸν μισθὸν των, ὡς λέγει ὁ κ. Σκόθος, ἀλλ' εἶναι ἐπὶ πενταετεί θητεία μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὁποίας ἐπανακρίνονται.

— 4 —

Ὁ Συνεργάτης Σας ὀρθῶς καλεῖ τὰς Σχολὰς νὰ τεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Χώρας. Καθῆκον καὶ τιμὴ των εἶναι. Ἡ Ἄνωτάτη Βιομηχανικὴ Σχολή, διαθέτουσα, πράγματι, ἐκλεκτὰ στελέχη, εἶναι πρόθυμος νὰ διαφωτίσῃ, νὰ καθοδηγήσῃ καὶ νὰ συντρέξῃ πᾶσαν κοινωφελῆ προσπάθειαν. Οὐδέποτε ἠρνήθη τὴν ἐκτέλεσιν καθήκοντος καὶ πάντοτε, ὅποτε ἐκλήθη, τὸ ἐξετέλεσε προθύμως καὶ εἶναι ἐτοίμη νὰ προσφέρῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὰς ὑπηρεσίας της. Ἔχει πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ χρέους της καὶ ἀπέναντι τοῦ Κράτους καὶ ἀπέναντι τῆς Κοινωνίας. Γνωρίζει ὅτι εἶναι ἀνώτατον πνευματικὸν ἴδρυμα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἔθνους· ἄλλως ἢ Σχολὴ θὰ ἦτο ἀναξία τοῦ κύρους καὶ τῆς τιμῆς μετὰ τῆς ὁποίας περιβάλλεται, τῆς ἀποστολῆς της, τῶν Ἰδανικῶν της.

Ἀθῆναι 31-8-1960

ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ